داعشی دوای ئەسەد.. عوسمانی حاجی مارف

ئەو دۆخەی لە ناسەقامگیری و گێژاوی سیاسی دوای ڕووخانی ڕژێمی ئەسەد هاتەتە ئاراوە، ئەگەری فرسەتی زیاتر بۆ داعش ئەدات کە لە مۆڵگە بیابانییە دوورەکانییەوە بگەڕێتەوەو لە ناو سوریادا فراوانتر بێت، ئەمەش دوای نزیکەی شەش ساڵ لە ڕووخانی "خەلافەت"ەکەی، ئەگەری ئەوە هەیە پێگەیەکی تر بەدەست بهێنێتەوە.
بنکەی داعش کە لە ئەفغانستانە، دوای کشانەوەی ئەمریکا لە ئەفغانستان لە ساڵی ٢٠٢١دا، هێزی خۆی گەشاندەوە، هەروەها کەسانی توندڕەوی لە دانیشتوانی ئاسیای ناوەڕاستیش قۆستەتەوەو ڕێکیخستون.
ئەو هێرشەی داعش کردیە سەر مۆڵێکی بازرگانی مۆسکۆ لە ئازاری ٢٠٢٤دا، هێرشێکی وێرانکەر بو کە ١٥٠ کەس کوژران و زیاتر لە ٥٠٠ کەس بریندار بون، لەهەمانکاتدا ڕاگەیاندنەکە توانای هێزی تیرۆرستی و مەترسی داعش نیشاندەدا بۆ سەر جیهان، لە بەرامبەر ئەو بانگەوازەی کە دەڵێن داعش کۆتایی هاتووە.
ئەوەی زانراوە داعش بەشێکی زۆری سوریا و باکووری عێراقی کۆنترۆڵکردووە و لە هەمان کاتدا، لقەکانی لە سەرانسەری ئەفریقا و ئاسیا هەیە وەبە زنجیرەیەک هێرشی تیرۆرستی کوشندە لە شارەکانی ئەوروپادا بەردەوام بووە.
لەو کارەساتە گەورانەی داعش لە ساڵی ٢٠٢١دا خولقاندی، ئەو کارە خۆکوژیە بو لە فڕۆکەخانەی کابول، کە بووە هۆی کوژرانی نزیکەی ٢٠٠ کەس، لەنێوانیاندا ١٣ سەربازی ئەمریکی پاسەوانی فڕۆکەخانەکە بوون. هەر لەو کاتەوە خولگەی خۆیان فراوانتر کردووە، هەروەها هەوڵیانداوە ئەوروپای ڕۆژئاوا و ئەمریکا بکەنە ئامانج.
ئاکامی بۆشاییەک کە بەدوای ڕوخانی ئەسەد سەری هەڵداوە و سوریا لە گێژاوێکی سیاسی و دۆخێکی تەواو ناجێگیر و ناڕۆشندایە، ئەگەری شەڕی ناوخۆ لە سوریا، فرسەتی ئەوە ئەدات بە داعش لە سوریا کۆبێتەوەو فراوانتر ببێت، بەتایبەتی کە هەیئەی تەحریری شام بە خۆشیان لە پاشماوەکانی داعشن، وەها مەزەندە دەکرێت کە هێرشەکانی داعش لە سوریا لە ساڵی ٢٠٢٤دا بە بەراورد بە ساڵانی پێشوو سێ هێندە زیادی کردووە، هێرشەکانی لە ڕووی جوگرافیەوە زیاتر فراوان بێتەوە.
یەکێک لە مەترسیەکان ئەوەیە ئەو زیندانیانەی لای هێزە کوردیەکانە کە هەزاران ئەندامی داعشی تێدایە، لە کاتێکدا کە ئەو هێزە

کوردیانە گەمارۆدراون، پاراستنی زیندانیەکان بۆیان زەحمەت دەبێت، لەلایەکی تریشەوە ئەحمەد شەرع لە هەوڵی مامەڵەکردنە بە زیندانەکانەوە، ئەمەش خاڵێکی تری پێکهێنانی ناڵەبارکردنی دۆخەکەو بەهێزکردنی تیرۆرستانە بۆ داعش و قاعیدەو هاوشێوەکانیانەوە.

لەلایەکی ترەوە لەم دۆخەدا مەسەلەیەک کە جێگای سەرنجە بەدوای ڕوخانی ڕژێمی بەشار ئەسەد لە سوریا، وایکردووە لایەنە هاوپەیمانەکانی ئێران لە عێراق بە هەوڵەکانیاندا بچنەوە، سەبارەت بە دەرکردنی هێزەکانی ئەمریکا لە عێراق، چونکە کەوتنی ئەسەد کە هاوپەیمانی ئێرانە، بێتە هۆی لاوازبوونی نفوزی کۆماری ئیسلامی ئێران لە ناوچەکەدا، ئەمەش وایکردووە ئەو گروپانەی هاوپەیمانی ئێرانن لە عێراق هەست بە لاوازی بکەن، بەتایبەتی مەترسیان لەبەرامبەر جوڵەکانی داعشدا.

زۆرێک لە لایەنە عێراقیەکان ترسیان لەوە هەیە کە داعش ئەو بۆشاییەی دوای ئەسەد پێشهاتووە کەڵکی لێوەربگرێت بۆ گەڕانەوە، لە کاتێکدا گەر سەرکردایەتی نوێ بە دەوری هەیئەی تەحریری شام و بە پشتیوانی تورکیا لە سوریا خۆی دامەزرێنێت، مەترسیەکە زیاتر دەبێت، چونکە دەبێتە مایەی بەهێزبوونی هێزە سونیەکان لە عێڕاقدا، کە کاریگەری دەبێت لەسەر لاوازکردنی زیاتری پێگەی هێزە شیعەکان لە حکومەتی عێراقدا.

بەرپرسێکی چوارچێوەی هەماهەنگی شیعەکان ئەوەی ڕایگەیاندووە، زۆربەی سەرکردەکانی چوارچێوەی هەماهەنگی، ئێستا پشتگیری لە بەردەوام بوونی مانەوەی هێزەکانی ئەمریکا لە عێراق دەکەن. بەڵام ئاشکرایە کە پێشتر زۆربەی سەرکردەکانی چوارچێوەی هەماهەنگی دژی مانەوەی هێزەکانی ئەمریکا بون لەعێراق و داوای چونە دەرەوەی ئەمریکایان دەکرد، ئەوەیان ڕادەگەیاند کە هێزە سەربازیەکانی عێراق بە حەشدی شەعبیەوە ئامادەن و ئەتوانن شەڕی داعش بکەن!.

بەڵام ئەم بادانەوەیەی شیعەکانی عێراق بەرامبەر بەبونی هێزەکانی ئەمریکا، ترسیان لەوە هەیە ئەو بۆشاییە ئەمنیە بقۆزنەوە کە بەدوای جێهێشتنی هێزەکانی ئەمریکا لە عێراقدا دروست دەبێت، ئەمەش دەبێتە هۆی مەترسی لەسەر پێکهاتەی حکومەتی ئێستای عێراق و لە هەمانکاتدا کاریگەری لەسەر چۆنیەتی دەخالەتی کۆماری ئیسلامی لەعێراقدا دەبێت.

دەتوانین بڵێین ئێران لەم دۆخەدا دەکەوێتە بەردەم ناکۆکیەکەوە، کە مانەوەی هێزەکانی ئەمریکا لە عێراق، یان چونە دەرەوەی لە عێراق، لە بەردەم دۆخێکی پر گێژاودا بەرەو روو دەبێتەوە، بەتایبەتی کە دوای کۆتایی ئەسەد پاشەکشە بە پێگەو نفوزی کراوە.

بەرپرسێکی باڵای “دەزگای ئاسایشی نیشتمانی عێراق” ڕایگەیاند، لە

میانی کۆبونەوەیەکی حکومەتی عێراقدا، ئاماژە بەوەدراوە، کە ئێستا لە بەرژەوەندی عێراق نیە داوای کشانەوەی هێزەکانی ئەمریکا و هاوپەیمانی نێودەوڵەتی لە عێراق بکات.
ئەمەریکا نزیکەی ٢٥٠٠ سەربازی لە عێراق هەیە لە چوارچێوەی ئەو هاوپەیمانیەتەی کە لە ساڵی ٢٠١٤ دا بۆ بەرەنگاربونەوەی تاقمی داعش پێکهێنرابوو. هاوپەیمانیەکە هێزەکانی وڵاتانی دیکە بەتایبەتی فەرەنسا و بەریتانیا لەخۆدەگرێت.
دوابەدوای دەستپێکردنی داگیرکاریەکانی ئیسرائیل بۆ سەر غەززە و لوبنان، لایەنە چەکدارەکانی پاشکۆی ئێران ئەو بنکەیەیان لە عێراق و سوریا کردە ئامانج کە هێزەکانی ئەمریکایان تێدایە، لە تۆڵەی پشتیوانی واشنتۆن بۆ ئیسرائیل.
ئەم فراکسیۆنانەی کە داوای کشانەوەی هێزەکانی ئەمریکایان دەکرد، بەڵام لە دوای ڕووخانی ڕژێمی بەشار ئەسەدەوە، بە ئامانجگرتنی بنکەکانی ئەمریکایان راگرتووەو ناشخوازن ئێستا هێزەکانی ئەمریکا لە عێراق دەرچێت. ئەمەش ئاکامی سەوداو مامەڵەیەکە کە جگە لە مەترسیان لە داعش، لەهەمانکاتدا لە زێرلایەنەوە چوارچێوەی هەماهەنگی و هێزەکانی حەشدی شەعبی کەوتونەتە بەر لێشاوی لاوازبون و هەڕەشەی هەڵوەشانەوە.
هەنگاوە سیاسیەکانی ئەمریکا لە ململانێ و دەخالەتی بەردەوام و هەڵگیرسانی جەنگی گەورەو دواتر کشانەوەی هێزەکانی لە ئەفغانستان و پشتیوانی لە داگیرکاریەکانی ئیسرائیل و کوشتاری دەیان هەزارو وێرانکاری و ڕێگاخۆشکردن بۆ هەیئەی تەحریر شام…هتد جگە لە فەراهەمهێنانی ناسەقامگیری و گێژاوی سیاسی درێژماوەی دەیان ساڵە لە ناوچەکەدا شتێکی تر نەبووە، کە مایەی ڕودانی گەورەترین کارەسات و سەدان هەزار قوربانی بووە، لەهەمانکاتدا بەرجەستەکردنەوەی بەئیرادەکردنی دەوری جەماوەری خەڵک بووە لە دیاریکردنی چارەنوسی خۆیان و دەوور دەخاڵەتیان لە دەسەڵاتی سیاسیدا.
سەرباری ئەم هەموو ڕۆڵە نائینسانیەی ئەمریکا دەیبینێت، لە درێژەدان بە داگیرکاری کارەسات و وێرانکاری و کوشتاری بە کۆمەڵ و مامەڵەکردن و یاریکردن بە چارەنوسی خەڵك، ئەوەی جێگای شەرمەزاریە، کە هێزو لایەنە ناسیۆنالستەکانی کوردستان لە تەواوی ژیانی سیاسیاندا ، جگە لە ئەزمونی مەزنی کۆبانی ، چاوەڕوانی و تەواوی ئومێدی سیاسیان لەسەر دەوری نەخشە و سیاسەتەکانی ئەمریکا داڕشتووە، هەموو سەرشۆڕی و ملکەچیەک قەبوڵ دەکەن لە پەناو مامەڵەیەکی سیاسیدا، یان دەستکەوتێکی دارایی، گەر هەزاران کەسیش ببنە قوربانی.

ئەستاش لە بەرامبەر مەترسی داعش و دۆخی ناجێگیری سوریا و ناوچەکەدا، گەر شەنگالەکی تریش دوبارە بێتەوە، چاوەڕوانن لەڕێگەی نەخشەو سیاسەتەکانی ئەمریکاو ئیسرائیلەوە دەستکەوتەکی "زێڕینیان" هەبێت.!

بەدوای وێرانکاری شاری موسڵ و کوشتارەکی بێشومار و ڕوخانی خەلافەتی داعش، هێشتا داعش ماوەو مەترسیەکی گەورەیە، سەرمایەداران و هێزە سیاسیەکانی بۆرجوازی، لەگەڵ ئەوەی بانگەوازی دژی داعش ڕادەگەیەنن، بەڵام لە بەرامبەر ناڕەزایەتی و خرۆشانی جەماوەریدا پێویستیان بە داعشە، تۆدانی مەترسی داعش و پاکردنەوەیان پێویستی بە شۆڕشی جەماوەریە.